

Kun kommunerne kan sikre fuld gennemførelse

Kommunernes indsats for at rense spildevandet i det åbne land er **et vigtigt ben i det brede arbejde for at sikre et bedre og sundere vandmiljø**. Men der mangler fremdrift, for en lov fra 1997 om forbedret rensning er stadig ikke fuldt implementeret.

TEKST /
KIRSTEN BROSBØL

Forperson,
branche-
foreningen Dansk
Miljøteknologi

Folketinget vedtog i 1997 en lov om spildevandsrensning i det åbne land, som indebærer, at kommunerne via krav i de daværende amters regionsplaner skulle sikre forbedret rensning af spildevandet fra ca. 96.000 ejendomme, som udleder spildevand til såkaldt målsatte vandområder.

Men i 2024 er indsatsen stadig ikke endeligt på plads, selvom vi i snart 30 år har haft vandplaner, der skulle sikre god tilstand i vandmiljøet. Den første Vandplan (VP1) skulle gennemføres fra 2009 - 15. Men ved offentliggørelsen af Vandplan 3 (VP3) i 2022 er der stadig behov for forbedret spildevandsrensning fra ca. 7.200 ejendomme.

Det er helt uholdbart, men hellere sent end aldrig. For det er mildt sagt på høje tid, at vi lever op til forpligtelserne om rensning af spildevand i det åbne land. Teknologierne, der kan være et alternativ til dyr kloakering, er til stede, og vandmiljø trænger i den grad til en hånds-rækning.

HVORFOR ER SPILDEVAND ET PROBLEM I DET ÅBNE LAND?

Miljøministeriet vurderer i Vandplanerne, at spildevand fra ukloakerede ejendomme og fra overløb er en af de største udfordringer for de danske vandløb, især på grund af udledningen af organisk materiale, som medfører iltsvind. Herudover er spildevand fra ukloakerede ejendomme en udfordring for søernes tilstand, især på grund af fosfor. Påvirkning af kystvande vurderes af Miljøministeriet hovedsageligt at komme fra udledning af næringsstoffer (især) kvælstof, men her udgør spildevand kun

Minirensesanlæg.

en lille del - den overvejende del stammer fra landbruget.

Udledning af miljøfarlige stoffer (MFS), som fx metaller, pesticider, PFAS, flammehæmmere og lægemidler, er en stor og underbelyst kilde til påvirkning af vandkvaliteten af overfladevand i vandløb, søer og kystvand. Her udgør spildevand fra ejendomme i det åbne land og overløb ifølge Miljøministeriet en væsentlig andel.

MANGLENDE TILSYN MED KOMMUNERNES INDSATS

I den såkaldte indsatsbekendtgørelse er der angivet tidsfrister for, hvornår den samlede indsats skal være gennemført. Der er dog ingen tilsynsbestemmelser i bekendtgørelsen, men Miljøstyrelsen

oplyser, at man følger udviklingen gennem dialog med kommunerne. Miljøministeren har mulighed for at fastsætte frister for, hvornår indsatsen i spredt bebyggelse skal være afsluttet, og denne bestemmelse har tidligere været anvendt over for enkelte kommuner.

Folketinget drøftede i foråret 2023 på baggrund af et forslag fra SF, om tilsynet med kommunernes indsats på miljøområdet burde forbedres gennem etablering af et nyt aktivt tilsynsorgan. Forslaget fik helt eller delvis opbakning fra DD, DF, K, LA, EL og ALT, dog ikke fra regeringen.

I efteråret 2023 afgav statsrevisorerne en beretning til Folketinget, som havde bedt om en undersøgelse af tilsynet med udledning

af spildevand, især på baggrund af en række sager om overløb fra rensesanlæg og kloakker. Beretningen konkluderer, at "Miljøministeriets tilsyn med udledningen af spildevand er ikke tilfredsstillende", og at der mangler overblik over, hvem der udleder spildevand, og hvor meget der udledes.

Ifølge Miljøstyrelsen har man nu givet indskærpelse til 11 kommuner om at forbedre spildevandsrensning i det åbne land, nemlig Rebild, Silkeborg, Struer, Guldborgsund, Halsnæs, Holbæk, Lolland, Odsherred, Sorø, Vordingborg og Bornholm.

BADEVAND OG HØJERE AMBITIONER

En af de kommuner, der har fået indskærpelse, er landet største sommerhuskommune, Odsherred.

I Odsherred kommune er spildevandsudledning en væsentlig årsag til overskridelser af de fastsatte niveauer for bakterier i badevandet. Derfor har man vedtaget en målsætning om at reducere tillædningen af sygdomsfremkaldende bakterier til badevandet.

Målet søges i spildevandsplanen 2019-22 bl.a. nået gennem en langsigtet plan om at kloakere alle sommerhusområder og påbud om forbedret rensning til enkeltudledere. Det er således målet, at alle ejendomme i det åbne land med direkte udledning skal forbedre rensningen.

Spildevandsplanen er ved at blive revideret, men byrådet be-

sluttede i marts 2024 at udskyde den endelige vedtagelse af den nye spildevandsplan for 2023-33. bl.a. på baggrund af de stigende omkostninger forbundet med kloakering og behovet for at undersøge nye teknologier som alternativ til kloakering i det åbne land.

ALTERNATIVER TIL KLOAKERING I DET ÅBNE LAND

Det her med alternativer til kloakering er en vigtig pointe, for Odsherred står ikke alene med udfordringerne. Men de har et stort ønske om at håndtere det, så de kan blive en kilde til inspiration for andre kommuner, der står i en lignende situation.

En af de teknologier, som også Odsherred kigger på, er minirensningsanlæg, som kan etableres for enkelte eller grupper af ejendomme. Et minirensningsanlæg virker i princippet på samme måde som de store rensningsanlæg i de kommunale selskaber. De faste stoffer bundfældes og afhentes, og spildevandet bliver ved hjælp af et pumpesystem og mikroorganismer rensat biologisk, inden det bliver udledt til et vandområde. Anlægget kan også indrettes til at fjerne kvælstof og fosfor. Anlægget kræver ikke meget plads og er ikke synligt i terrænet.

En anden løsning er nedsvivningsanlæg, hvor spildevandet ledes til et nedsvivningsområde, hvor det via et antal sivstrenge på 15 meter eller mere udle-

des i jorden og renses af jordens mikroorganismer.

Anlægget er dog pladskrævende, og der skal ved tilladelse tages en lang række hensyn. Bl.a. kan der være udfordringer i områder med højtstående grundvand.

ALLE SKAL GØRE EN INDSATS, HVIS VI SKAL NÅ I MÅL

Vi er snublende tæt på vandrammedirektivets 2027-deadline. Vi

I Odsherred kommune er spildevandsudledning en væsentlig årsag til overskridelser af de fastsatte niveauer for bakterier i badevandet. Derfor har man vedtaget en målsætning om at reducere tillædningen af sygdomsfremkaldende bakterier til badevandet

er der, hvor alle skal med ombord, hvis vi på nogen måde skal gøre os håb om at komme i mål. Det gælder således også de kommuner, der endnu ikke har sikret ordentlig spildevandsrensning for de resterende ejendomme, der udleder til målsatte vandløb.

I Dansk Miljøteknologi krydser vi i hvert fald fingre for, at loven kan kategoriseres som fuldt implementeret, før den har 30-års fødselsdag ■